

I

Em van prendre el fill i jo em vaig voler morir. Vaig maleir el pare mil vegades per haver-me tancat en aquell convent i haver-me fet prendre el fill. I vaig maleir mil vegades més la mare Felipa i les monges que s'hi van avenir i li van fer de còmplice. I vaig maleir mil vegades també la mare perquè no m'havia fet costat i havia deixat fer el pare sense plantar-s'hi, com si ja li estigués bé allò que em feien ell i les monges i que era tan monstruós i que cap mare ha de voler mai per a cap altra dona, i encara menys per a la seva filla. I em vaig maleir a mi mateixa mil i una vegades més per no haver fugit amb el Ramon quan hi vam ser a temps. Si m'hi hagués avingut, si no m'hagués entossudit a fer el que vaig fer i hagués fet cas al Ramon, la vida ens hauria anat tota d'una altra manera, hauríem pogut gaudir d'una vida plena, i la vida hagués estat vida.

Em van prendre el fill just en el moment de parir-lo, no em van deixar abraçar-lo, ni veure'l, només vaig sentir-li el primer plor, perquè va arrencar a plorar de seguida, no els va donar temps a endur-se'l a l'habitació del costat, ni va caldre que li donessin cap cop al cullet perquè arrenqués el plor, va tenir pressa per a plorar, com si ja sabés què li anaven a fer, com si ja comprengués que l'anaven a allunyar per sempre més de la seva mare, com si intuís el crim que anaven a cometre aquelles mans estranyes i aspres que l'havien estirat dedins

meu per a prendre-me'l. El plor del meu fill no era un plor de néixer, era un plor desesperat, d'angoixa i de ràbia i de dolor, i jo aquell plor el tinc ficat molt endins, l'hi he tingut des que el vaig sentir per primera i única vegada i mai l'he oblidat i sempre he estat convençuda que si mai sentia plorar el meu fill el reconeixeria a l'instant, per més anys que passessin i per més gran que se m'hagués fet la criatura.

Em van prendre el fill en el moment de parir-lo i jo em vaig voler morir, però no em vaig morir perquè a la fi vaig pensar que si vivia potser algun dia retrobaria el Ramon i retrobaria el nostre fill. No ho vaig pensar de seguida, no, perquè el que de seguida vaig pensar és que em volia morir, fer com l'avi m'havia dit que havia fet l'Enriqueta quan la van apartar del Bartomeu, que es va deixar morir de ràbia i de pena. Jo no ho vaig fer, perquè jo, a la fi, vaig acceptar de viure per tenir esperança de trobar-me un dia amb el meu fill i amb el Ramon. Ja ho veia que aquella esperança era una il·lusió vana i insensata però va ser una reacció instintiva. Com aquell desesper per respirar que en el darrer moment ens fa obrir la boca i agafar aire. Ningú pot matar-se deixant de respirar conscientment. I va ser així que vaig viure, jo no volia respirar, la pena m'ofegava i a mi ja m'estava bé ofegar-me i morir, però al final vaig obrir la boca i vaig respirar sedegosa perquè volia trobar el meu fill i volia trobar el Ramon.

És per això, només per això, que he viscut i que m'he fet una vella de 88 anys, la meva vida ha estat un gest desesperat des d'aquell dia que em van prendre el fill i que em vaig voler morir.

II

Em van dir que l'havien donat a un matrimoni de Barcelona que no podia tenir fills i que era una família molt rica i que el nen estaria molt ben cuidat i que no li faltaria mai de res perquè eren molt bona gent, que en tenien molt bones referències, era una família de missa diària, no hi havia de patir.

No havia de patir pel futur del meu fill, em van dir, perquè creixeria amb uns pares —uns pares!, van gosar dir-me— que se l'estimarien molt i que li donarien una educació molt bona i que es faria un home de profit i tot de ximpleries d'aquesta mena. M'ho deien perquè em volien consolar amb tota la bona intenció del món, m'ho deien, però a mi encara em feien més mal, perquè jo no volia que el meu fill s'estigués en cap casa, ni que estudiés en bons col·legis ni res de tot allò que em deien, perquè jo el que volia és que el meu fill cresqués amb mi i amb el seu pare, que no sabia ni què li havien dit, ni què se n'havia fet. Em deien que m'havia de resignar a no veure mai el meu fill i jo no podia acceptar-ho de cap de les maneres. Volien que acceptés que el meu fill no arribaria a saber mai que aquells pares que li farien de pares no eren els seus pares de debò o que, si mai ho arribava a descobrir, que aquell home i aquella dona que li havien fet de pares no eren els seus pares de veritat, llavors es pensés que els seus pares de debò l'havíem donat perquè no ens l'havíem estimat i que ens maleís

per això que no era la veritat. Aquest pensament encara em feia més mal i tota la vida que me n'ha fet. Ha estat una daga que he dut clavada tots aquests anys i que jo no em mereixia que ningú m'enfonsés, i encara menys que fos el pare qui me la hi fiqués, que ni jo ni el Ramon no ens ho mereixíem, perquè l'únic que havíem fet era estimar-nos de debò i Déu, aquell Déu que el pare i la mare i les monges invocaven amb tanta insistència, ens havia beneït enviant-nos un fill.

Em van dir que havien donat el meu fill a una família de Barcelona i a mi em van fer molt de mal. Me'ls vaig creure perquè me'ls vaig voler creure i perquè no podia fer una altra cosa que creure-me'ls, i vaig desitjar que el meu fill tingués salut i se sentís estimat i que algun dia l'atzar me'l tornés, al més aviat possible. Em vaig dir que mai perdria l'esperança de recuperar-lo.

Però tot era un disbarat, tot el que m'havien fet era un disbarat i un crim inconcebibles. I la meva esperança era vana i insensata.